

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Δημοτική Εκπαίδευση

Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση

19 Οκτωβρίου 2021

ΑΠΟ ΤΟ 2011

Η σεξουαλική
αγωγή ως
ασπίδα

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πτυχές της Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης περιλαμβάνονται:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΟΜΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΑΞΟΝΕΣ

Προσωπική και Κοινωνική Συνειδητοποίηση

Προσωπική Ανάπτυξη: ταυτότητες/αυτοαντίληψη /ανεξαρτησία και αυτοπεποίθηση, αυτοεξυπηρέτηση, στάση μάθησης

Κοινωνική Ανάπτυξη: κοινωνική γνώση-κοινωνικές δεξιότητες/κοινωνική ταυτότητα

Ηθική και Πνευματική Ανάπτυξη: ανάγκες άλλων/σεβασμός στη διαφορετικότητα, σεβασμός προς τους κανόνες, όρια και επιπτώσεις συμπεριφοράς

Συναισθηματική Ενδυνάμωση

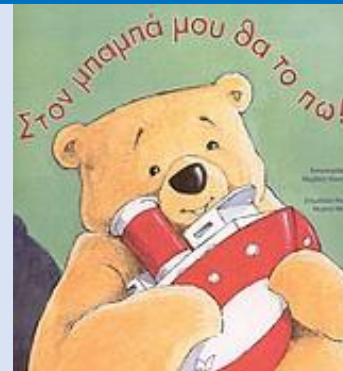
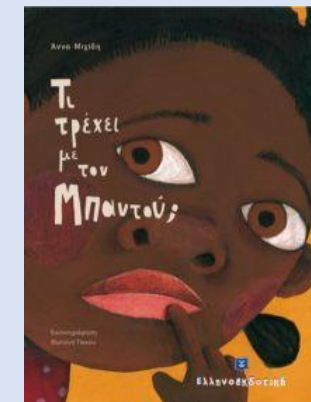
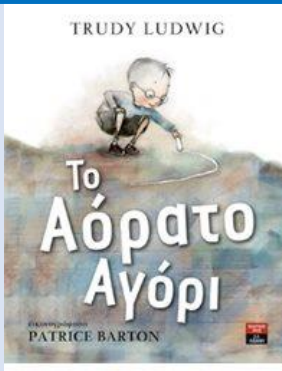
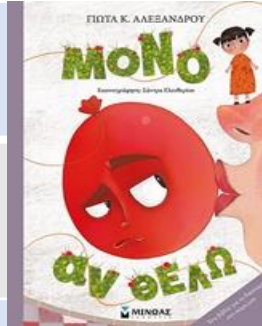
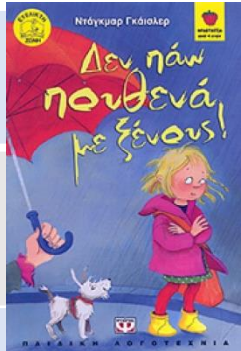
Αναγνώριση συναισθημάτων

Έκφραση συναισθημάτων

Κατανόηση συναισθημάτων

Ενσυναίσθηση

Έλεγχος συναισθημάτων

Αγωγή Υγείας από την Α΄ - ΣΤ΄ τάξη Δημοτικού

1. Ανάπτυξη και ενδυνάμωση εαυτού

1.1 Ανάπτυξη και εξέλιξη εαυτού

1.2 Συναισθηματική εκπαίδευση και αυτοεκτίμηση

1.3 Αξίες ζωής

2. Ανάπτυξη ασφαλούς και υγιεινού τρόπου ζωής

2.1 Υγιεινός τρόπος ζωής και συνθήκες ζωής

2.2 Φαγητό και υγεία

2.3 Φυσική δραστηριότητα και υγεία

2.4 Χρήση και κατάχρηση ουσιών

2.5 Ασφάλεια

3. Δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού

3.1 Οικογενειακός προγραμματισμός, σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία

3.2 Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και σχέσεων

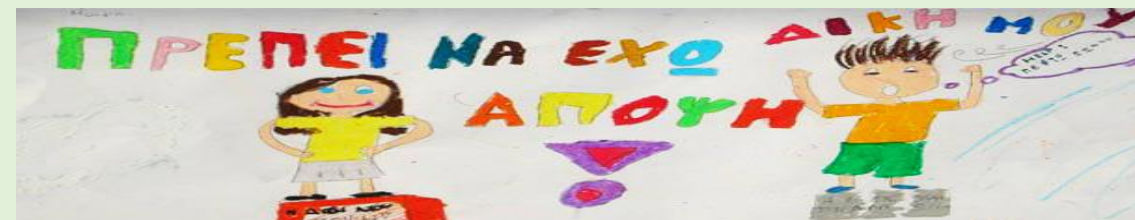
3.3 Αποδοχή, διαχείριση διαφορετικότητας και διαπολιτισμικότητα

4. Δημιουργία ενεργού πολίτη

4.1 Αγωγή του καταναλωτή

4.2 Οικονομική και επαγγελματική αγωγή

4.3 Δικαιώματα και υποχρεώσεις

5. ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

3.1 Οικογενειακός προγραμματισμός, σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία

Β ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	Γ ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
-Να αναφέρουν τα αναπαραγωγικά μέρη του σώματος και να διακρίνουν ποια μέρη του σώματος είναι ιδιωτικά.	-Να αποδομούν στερεοτυπικές αντιλήψεις σε σχέση με το φύλο.
-Να ορίζουν την έννοια της οικογένειας μέσα από τις διάφορες μορφές της.	-Να αναλύουν χαρακτηριστικά της υγιούς οικογένειας.

3.1 Οικογενειακός προγραμματισμός, σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία

ΣΤ΄ ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

-Να αναλύουν παράγοντες που επηρεάζουν την **οικογενειακή ζωή**.

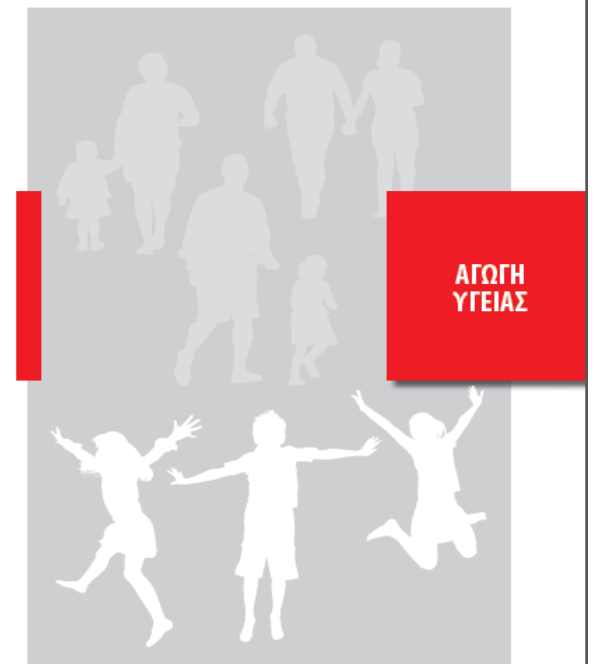
-Να ορίζουν τη **σεξουαλική ωρίμανση** και τους **τρόπους έκφρασης της σεξουαλικότητας**.

-Να αναφέρουν **μορφές ψυχολογικής, σωματικής, σεξουαλικής, οικονομικής βίας** εντός της οικογένειας αλλά και ευρύτερα.

-Να ορίζουν **την έμμηνο ρύση** και να διακρίνουν **μύθους και πραγματικότητες** που σχετίζονται με αυτή.

- Πίεση Φίλων
- Αξίες Ζωής
- Ασφάλεια στο διαδίκτυο
- Επικίνδυνες συμπεριφορές που σχετίζονται με την υγεία
- Δικαιώματα και Υποχρεώσεις
- Οικονομική Αγωγή
- Αποδοχή και διαχείριση της διαφορετικότητας
- Δικαιώματα του παιδιού
- Συνθήκες διαβίωσης
- Ανισότητα και Υγεία
- Δεξιότητες Επικοινωνίας
- Εκφοβισμός
- Υπεύθυνες και ανεύθυνες συμπεριφορές

**Οικογενειακός
προγραμματισμός,
σεξουαλική και
αναπαραγωγική υγεία**

Διδακτικό υλικό για υλοποίηση του περιεχομένου

❖ Ταξίδι ζωής (2016)

❖ Ανακαλύπτοντας τον Ελέφαντα

❖ Μικρή Πυξίδα Compasito

❖ Κοινωνική Μάθηση

❖ Οδηγός Εκπαίδευσης για Υγιείς Σχέσεις (7-12 ετών). Πρώτα Βήματα

❖ «ΑΡΕΤΗ». Ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης χαρακτήρα

❖ Εκπαιδευτικό υλικό ιστοσελίδας της Αγωγής Υγείας, σχέδια μαθημάτων για τα θέματα της ενότητας 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία, φύλλα εργασίας, ενδεικτικές δραστηριότητες

Ταξίδι ζωής

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΤΑΞΙΔΙ ΖΩΗΣ (2016)

Αναρτημένο στην ιστοσελίδα

<http://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/didaktiko-yliko>

- Οδηγός προς εκπαιδευτικούς με συγκεκριμένες δραστηριότητες για να εφαρμόσουν στην τάξη
- Εισηγήσεις για το πώς απαντούν σε πιθανά ερωτήματα των παιδιών
- Εισηγήσεις για παραμύθια, φιλμάκια με βάση την ηλικία των παιδιών

Ταξίδι ζωής

Οδηγός για Εκπαιδευτικούς Προσχολικής Εκπαίδευσης - Α΄ τάξης Δημοτικού

Λέμε **ΟΧΙ!**

Σκοπός

- ❑ Ο Οδηγός «Λέμε ΟΧΙ!» έχει σκοπό να καθοδηγήσει τους/τις εκπαιδευτικούς της Προσχολικής Εκπαίδευσης και Α΄ τάξης Δημοτικού να διδάξουν τον **«Κανόνα των Εσωρούχων»**.
- ❑ Η διδασκαλία του Κανόνα των Εσωρούχων συμβάλλει στην ενδυνάμωση και προστασία του παιδιού από τη σεξουαλική κακοποίηση και σεξουαλική εκμετάλλευση.

ΔΟΜΗ ΟΔΗΓΟΥ

ΓΙΑΤΙ να διδάξουμε τον Κανόνα των Εσωρούχων

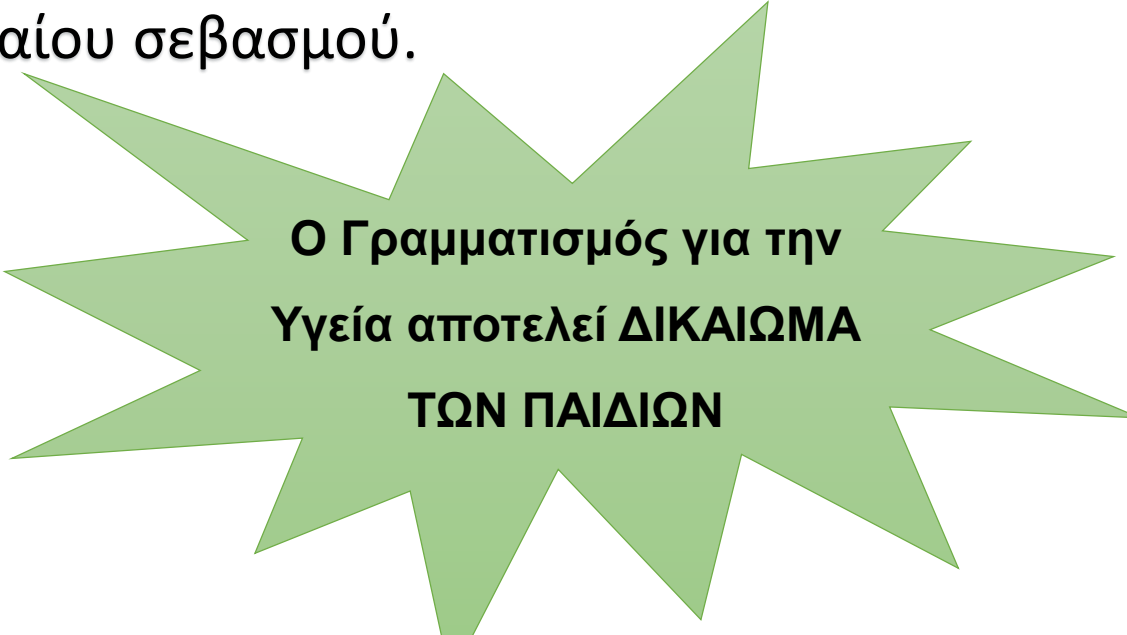
ΤΙ περιλαμβάνει η διδασκαλία του Κανόνα

ΠΩΣ ο/η εκπαιδευτικός θα διδάξει τον Κανόνα

ΓΙΑΤΙ να διδάξουμε τον Κανόνα των Εσωρούχων

Επειδή...ο Κανόνας των Εσωρούχων αποτελεί μέρος της ολιστικής σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, η οποία εφοδιάζει τα παιδιά με γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις, οι οποίες είναι απαραίτητες για να είναι σε θέση τα παιδιά να πάρουν υπεύθυνες και πληροφορημένες αποφάσεις, να προστατεύονται από σεξουαλική βία/εξαναγκασμό και να αναπτύσσουν μεταξύ τους σχέσεις αμοιβαίου σεβασμού.

**Ο Γραμματισμός για την
Υγεία αποτελεί ΔΙΚΑΙΩΜΑ
ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ**

ΤΙ περιλαμβάνει ο Κανόνας των Εσωρούχων

ΤΙ αναμένεται να ...

ΤΙ αναμένεται να διδαχτούν τα παιδιά...

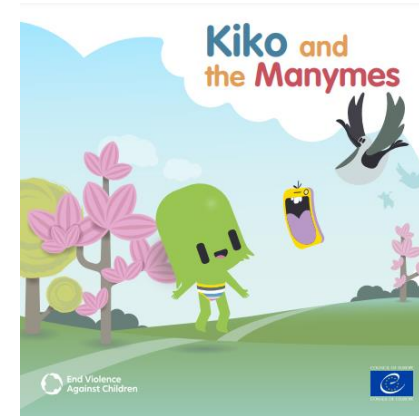
ΤΙ αναμένεται να έχουν υπόψη οι εκπαιδευτικοί...

«Ο Κανόνας των Εσωρούχων» ορίζει ότι:

Κανείς δεν μπορεί να αγγίξει ή να χαϊδέψει το παιδί σε εκείνα τα σημεία του σώματός του, τα οποία κατά κανόνα καλύπτονται από τα εσώρουχά του. Και αντίστοιχα, ούτε τα παιδιά επιτρέπεται να αγγίζουν το σώμα άλλων σε αυτά τα σημεία.

Κύρια σημεία διδασκαλίας με βάση τις οδηγίες του Συμβουλίου της Ευρώπης:

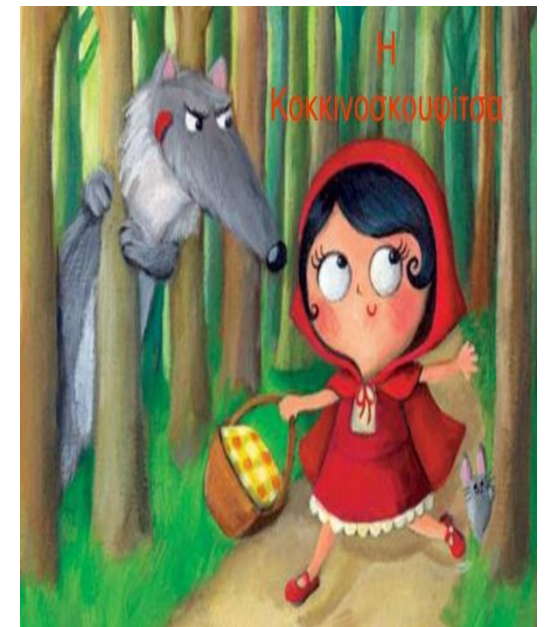
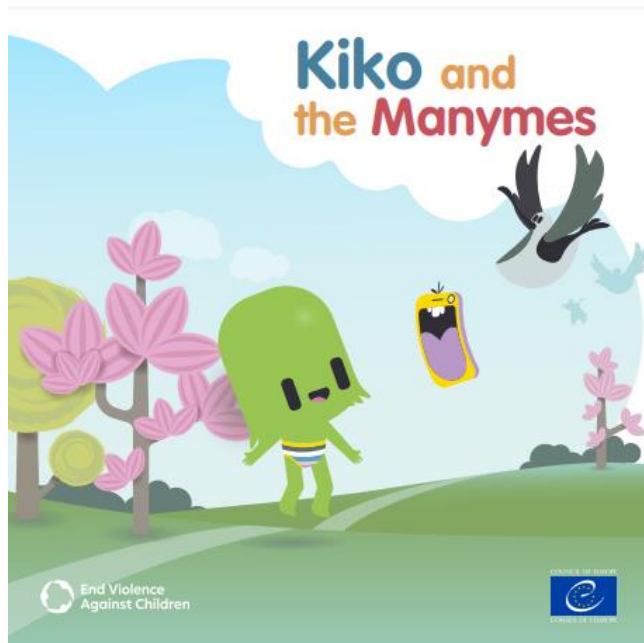
- Λέω ΟΧΙ σε οποιαδήποτε ανάρμοστη συμπεριφορά
- Ιδιωτικότητα – Κανόνας των Εσωρούχων
- Καλά και κακά αγγίγματα
- Καλά και κακά μυστικά
- «Χρυσοί κανόνες» χρήσης της οθόνης (άδεια χρήσης, σκέφτονται πριν χρησιμοποιήσουν την οθόνη, λένε ΟΧΙ σε γυμνές φωτογραφίες, λένε ΟΧΙ όταν δεν θέλουν να φωτογραφηθούν)
- Δίκτυο ασφάλειας με πρόσωπα εμπιστοσύνης και με τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας

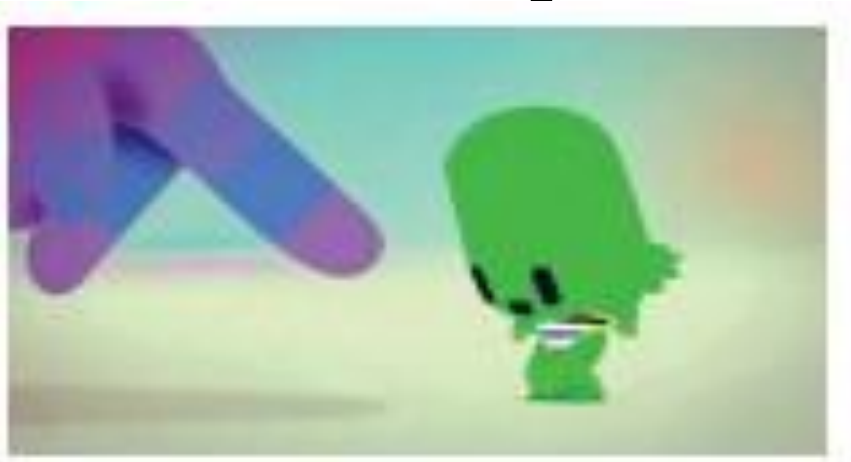
ΠΩΣ ο/η εκπαιδευτικός θα διδάξει τον Κανόνα των Εσωρούχων

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

1. Παραμύθια με διδακτικές προτάσεις για εφαρμογή

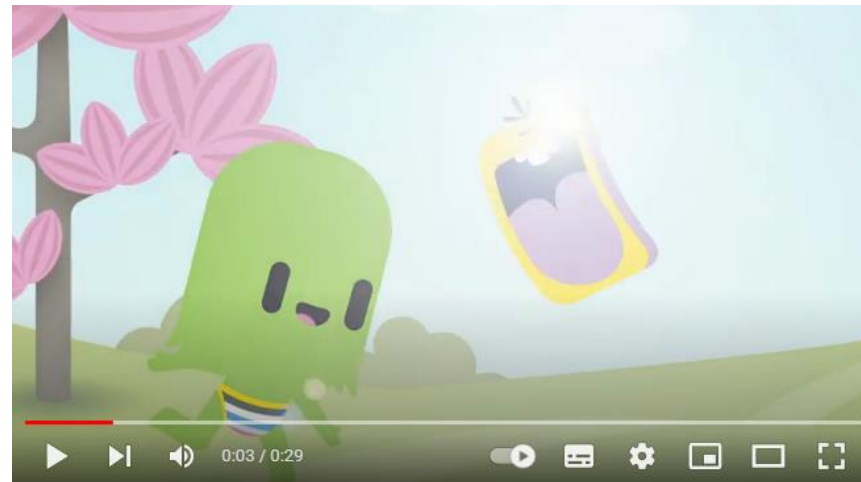
2. Σποτ /ταινίες

Συμβούλιο της Ευρώπης
«Κίκο και το Χέρι»

«Η περιπέτεια του Βίκτωρα»

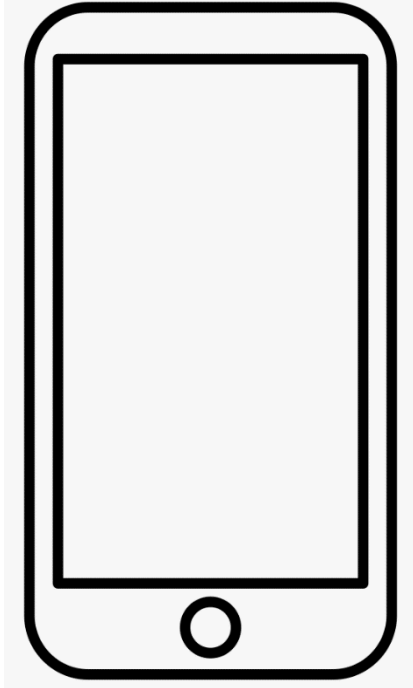

Συμβούλιο της Ευρώπης
«Kiko and the manyms»

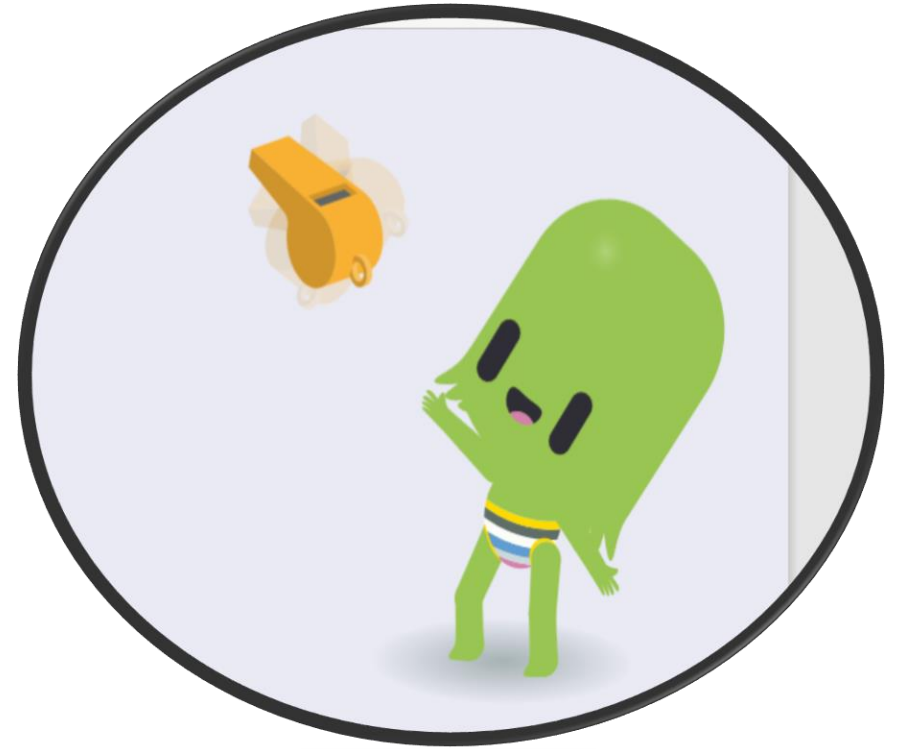
3. Τραγούδια από την ελληνική καμπάνια «ΕΝΑ ΣΤΑ ΠΕΝΤΕ» του Συμβουλίου της Ευρώπης

5. Φύλλα εργασίας/εποπτικό υλικό

Ζωγραφίζουμε έναν κανόνα
χρήσης της οθόνης

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- **Νοέμβριος 2021:** Συνεδρία προσωπικού σε όλες τις σχολικές μονάδες για το παραμύθι «Κίκο και Χέρι» και διδασκαλία του παραμυθιού σε Προσχολική Εκπαίδευση και Α΄ τάξη Δημοτικού, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ημέρας προστασίας των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τη σεξουαλική κακοποίηση (18 Νοεμβρίου).
- **Δεκέμβριος 2021:** Δημοσιοποίηση Οδηγού «Λέμε ΟΧΙ» για την προσχολική και Α΄ τάξη Δημοτικού.
- **Ιανουάριος-Απρίλιος 2022:** Παγκύπρια Επιμόρφωση και εφαρμογή διδακτικών προτάσεων που περιλαμβάνονται στον Οδηγό «Λέμε ΟΧΙ» σε εκπαιδευτικούς Προσχολικής και Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Πηγές:

Πρόγραμμα του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον τερματισμό της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://www.enastapente.gr/el/deite-akoma>

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. (2016). Ταξίδι Ζωής. Λευκωσία. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Αγωγής Υγείας Δημοτικής Εκπαίδευσης: <http://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/didaktiko-yliko>

Council of Europe: The underwear rule. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: [https://www.coe.int/en/web/children/underwear-rule#{%2262788258%22:\[\],%2262788333%22:\[\]}](https://www.coe.int/en/web/children/underwear-rule#{%2262788258%22:[],%2262788333%22:[]})